

Postanowienie z dnia 30 października 2001 r., IV CKN 172/01

Kasacja oparta na zarzucie nieważności postępowania, podlega odrzuceniu, jeżeli skarżący nie wskazał okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

Sędzia SN Henryk Pietrkowski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Jakuba K. reprezentowanego przez ojca Adama K. przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w G., Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S.A., Inspektoratowi w G., Instytutowi „P.C.Z.D.” w W. o zapłatę, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 października 2001 r., na skutek kasacji pozwanego Instytutu „P.C.Z.D.” w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 15 listopada 2000 r. odrzucił kasację.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 15 listopada 2000 r. oddalił apelację pozwanego Instytutu od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 25 maja 2000 r.

W złożonej od tego orzeczenia kasacji, która oparta została na obu podstawach kasacyjnych, pozwany Instytut zgłosił – w ramach podstawy z art. 393¹ pkt 2 k.p.c. – zarzut nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym, który rozpoznał sprawę pod nieobecność pełnomocnika strony apelującej, uznając – zdaniem autora kasacji – bezzasadnie, że został on prawidłowo powiadomiony o rozprawie w dniu 15 listopada 2000 r. Skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i zniesienie postępowania przed Sądem Okręgowym, a także uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżony kasacją wyrok Sądu Okręgowego wydany został po dniu 30 czerwca 2000 r., a zatem do postępowania kasacyjnego mają zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2000 r.

Spośród wielu zmian dokonanych wymienioną ustawą, najistotniejsza polega na wstępnym badaniu kasacji przez Sąd Najwyższy przed jej rozpoznaniem. Wprowadzeniu wstępnego badania kasacji pod kątem dopuszczenia jej do rozpoznania, towarzyszą – na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00 (OSNC 2001, nr 3, poz. 51) – zmiany konstrukcyjne kasacji. W orzeczeniu tym trafnie zwrócono uwagę, że ustawodawca, aby podkreślić publicznoprawny cel funkcjonowania kasacji, uczynił jednym z jej istotnych elementów obowiązek przedstawienia przez skarżącego argumentów przemawiających za dopuszczeniem kasacji do rozpoznania. Tak więc, zgodnie z art. 393³ § 1 k.p.c., kasacja – obok oznaczenia zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu zaskarżenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu uchylenia lub zmiany – powinna zawierać także przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. Niespełnienie tych wymagań konstrukcyjnych kasacji, które określa się mianem jej "cech istotnych (kreatywnych)" sprawia, że podejmowana przez stronę czynność procesowa nie nosi cechy kasacji (nie jest kasacją).

W utrwalonym i wielokrotnie publikowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego, przekonująco wyjaśniono, że braki kasacji w zakresie elementów konstrukcyjnych powodują, że kasacja jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych kasacji (te powstają w przypadku niezachowania wymagań określonych w § 2 art. 393³ k.p.c.), i w związku z tym podlega odrzuceniu *a limine* (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1936 r., C.II. 859/36, Zb.Urz. 1937, poz. 109, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 151).

Kasacja pozwanego Instytutu nie zawiera przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. Skarżąca nie wskazała, aby w sprawie występowało istotne zagadnienie prawne czy też istniała potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 393 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

W związku z treścią art. 393 § 2 k.p.c., który stanowi, że przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo albo gdy zachodzi nieważność postępowania, *prima facie* można dojść do wniosku, analizując stosunek obu przepisów (§ 1 i 2), że w kasacji opartej na zarzucie nieważności postępowania nie zachodzi konieczność wskazania okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. Wniosek taki jest bezzasadny z przyczyn następujących.

Adresatem normy prawnej dotyczącej instytucji "przedsądu" jest Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny. Kwestia, jaki jest stosunek przepisu § 2 do przepisu art. 393 § 1 k.p.c., powstaje dopiero wtedy, gdy przedstawione Sądowi Najwyższemu do wstępnego badania (przedsądu) pismo zawiera wszystkie istotne elementy kasacji (gdy jest kasacją). Jeśli brak w nim któregośkolwiek elementu konstrukcyjnego z art. 393³ § 1 k.p.c. kasacja – jak zaznaczono – zostanie odrzucona i badanie jej w płaszczyźnie przesłanek z art. 393 § 1 i 2 k.p.c. staje się bezprzedmiotowe. Przykładowo, jeśli w kasacji nie został sformułowany wniosek co do sposobu rozstrzygnięcia (art. 393³ pkt 4 k.p.c.), to choćby pozostałe istotne warunki kasacji były spełnione, kasacja zostanie odrzucona (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1937 r., C.III.1718/35, Zb.Urz. 1939, poz. 195, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1997 r., I PKN 57/97, OSNAPUS 1997, nr 24, poz. 495). Nie ma żadnych podstaw prawnych, które wyłączałyby taki skutek procesowy w przypadku stwierdzenia, że kasacja dotknięta jest istotnym brakiem wskutek nie przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

Gdy przedstawiona kasacja spełnia wymagania skargi kasacyjnej, o których mowa w art. 393³ § 1 pkt 1-4 k.p.c., a więc zawiera także przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (pkt 3), innymi słowy powołuje okoliczności nadające jej charakter publicznoprawny (występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów), wtedy dopiero zaistnieje podstawa do zastosowania instytucji przedsądu i rozważenia znaczenia uregulowania przyjętego w § 2 art. 393 k.p.c. W ramach tej funkcji orzeczniczej Sąd

Najwyższy zweryfikuje twierdzenie skarżącego o zaistniałej przed sądem drugiej instancji nieważności postępowania. Jeśli stwierdzi, także z urzędu, że zachodzi nieważność postępowania (art. 393 § 2 k.p.c.), nie będzie mógł odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania, nawet wówczas gdy zaistniały przesłanki z art. 393 § 1 k.p.c., uzasadniające odmowę przyjęcia kasacji do rozpoznania.

Konkludując, stwierdzić należy, że unormowanie przyjęte w przepisie § 2 art. 393 k.p.c. nie daje podstaw do pomijania w kasacji istotnego jej wymogu w postaci przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji. Kasacja, w której skarżący nie wskazał tych okoliczności, pomimo że oparta jest na zarzucie nieważności postępowania, podlega odrzuceniu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393⁷ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.